

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
P O S U D E K
pověřeného akademického pracovníka (PAP)

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Kateřina Janderová

Název práce: Povinnost k náhradě újmy v bytovém právu

Jméno a příjmení PAP: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Práce vyhodnocena IS jako originální (tj. shoda <5 %)

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka předkládá svou práci na téma povinnost k náhradě újmy v bytovém právu. Zvolila tak originální fenomén, jímž je problematika odpovědnosti a reparace újmy v oblasti tzv. bytového práva, a to i s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Bytové právo a jeho proměny za poslední dekádu je téma, které jistě zasluhuje pozornost odborné veřejnosti, a to především pro svůj mimořádný praktický dopad; svědčí o tom i proběhlé diskuse v odborných periodikách a komentářích (T. Dvořák, Z. Pražák, P. Bezouška, E. Kabelková, J., Oehm, M. Novotný a další). Náhrada újmy v bytovém právu je současně – dle mého názoru – tématem velmi obtížným, neboť vyžaduje průřezovou analýzu a multioborový přístup, přičemž každý autor musí tématu vtisknout svou jednotící linii a dosáhnout nakonec jisté syntézy. U takto komplexní problematiky je totiž rizikem „roztržičnost“, resp. nesourodost probíraných otázek. V pojetí kolegyně Janderové téma osciluje mezi náhradou újmy v souvislosti s koupí jednotky a povinností k náhradě újmy plynoucí z nájemního a podnájemního poměru, kdy mezitím usiluje o analýzu možných újem při projektech bytové výstavby, mezi spoluvlastníky, v rámci společenství vlastníků a bytových družstev. Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, i z práce samotné je patrné, že autorka zvolila spíše analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze kupř. u povinnosti k náhradě újmy vzniklé neoprávněnou výpovědí, u povinnosti k náhradě újmy členů statutárních orgánů, u důsledků porušení předkupního práva atd.). V tomto ohledu autorka prokázala určitou schopnost nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje a vyhodnocuje. Svou prací se dotkla i několika diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou civilní odpovědnosti za újmu (zejm. otázka vymezení újmy a škody, materiální a nemateriální aspekty, okolnosti vylučující protiprávnost, náhoda, prevenční normy), třebaže tyto výklady jsou s ohledem na téma práce jen nezbytným úvodem, což se projevuje i v podstatném zestručnění (výklad zde nepřekračuje obecné učebnicové poznatky podávané neproblematicky) a selektivním přístupem (nejsou tak analyzovány všechny předpoklady civilní odpovědnosti). Ač školitel, spíše kriticky pohlížím na využití komparativní metody práce, neboť ta má svá pravidla a dílčí metody, a v samotné práci se v podstatě neprojevila. Pasáž (mimořádně velmi zajímavá a podnětná, škoda jen, že tak stručná) věnovaná Ruské federaci (rozhodně souhlasím s autorkou, že oblast současného ruského civilního práva je neprávem opomíjena v naší vědě) a tamější úpravě bytového práva spíše charakterizuje její vývoj (historický) a popisuje znaky současného ruského bytového zákona, který je – na rozdíl od naší úpravy – samostatným „kodexem“ s komplexní úpravou. Pasáž tak ovšem nepředstavuje vlastní srovnávací analýzu povinnosti k náhradě újmy.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (238 tis. znaků) je celkově přehledně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do 5 kapitol, kdy první z nich usilují o stručnou základní charakteristiku povinnosti k náhradě újmy z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou (zejm. pojednání o vymezení základního konceptu a vývoj právní úpravy – kap. 1.1 a 1.2, přiblížení vybraných předpokladů odpovědnosti – tyto konkrétní pasáže jsou sice jen kusé a nejsou skutečnou analýzou, ale to je dáno tím, že nebyly jako takové samostatně předmětem kvalifikační práce.). Autorka jinak dále zkoumá, jaká má být role rozhodovací praxe při řešení složitějších otázek náhrad, sama přitom svůj názor či doktrinární inklinaci naznačuje a své argumenty vysvětluje.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý relativně dostatečný počet bibliografických pramenů (s ohledem na jejich nepřilíš velkou četnost), které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenů základna je reprezentativní a zahrnuje relevantní tituly naší současné i historické nauky.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je výborná. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků (nadužívání pojmu „institut“). S právní terminologií je pracováno správně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy *de lege ferenda*)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Při ústní obhajobě by se autorka mohla blíže vyjádřit zejména k tomu:

- str. 6 – mám za to, že nejen bytové právo by mělo být srozumitelné a jasné.
- str. 10 – odpovědnost za porušení dobrých mravů byla upravena i v OZ 1964
- str. 13 – domnívám se, že zákonodárce v DZ uvádí, co rozumí pojmem odpovědnost a proč tedy jej neužívá v souvislosti s civilním deliktem (srov. DZ k § 24)
- závěr na str. 17 – proč chápe autorka prevenční normy v OZ 2012 jako „obecnou povinnost k náhradě újmy“?
- jak autorka hodnotí přínos nedávno přijatého zákona č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování z hlediska odpovědnostního práva?
- str. 59 – nemůže být kupř. zákon na ochranu spotřebitele příkladem propojení soukromého a veřejného práva v jednom předpise?
- jaké poznatky z úpravy současné Ruské federace plynou pro české právní prostředí? Je myslitelná nějaké inspirace? Má samo o sobě formálně „totalitní“ pojetí uspořádání zákonů negativní vliv na právní praxi, jak se autorka sama velmi přiléhavě táže?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní (s připomínkami výše uvedenými) a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně.

Závěr: Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání komplexního tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě včetně příslušných novelizací, judikatury a doktríně. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením: **prospěla**.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěla.

Datum: 24. 4. 2020

Podpis vedoucího rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.